

Yetkin Mühendislik Nedir?

Utku Demirkan

İstanbul Teknik Üniversitesi

17 Ağustos depreminin sonrasında yaşanan gelişmelerden bir tanesi de mühendislik ve mimarlık alanında gerçekleşti. Özellikle deprem sonrası yeniden ortaya atılan Proje ve Kontrollük hizmetleri Büroları Yönetmeliği ile ilişkili olarak uzunca bir süredir üzerinde çalışılan "yetkin" veya "uzman" mühendislik uygulaması tartışmaların temel noktasıydı.

Halen uygulanmakta olan yasa ile yetkin mühendis unvanını almak için iki şart aranmaktadır. Bunlardan birincisi; kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlar hariç Türk Mimar ve Mühendis Odaları Birliği'ne üye olmak. İkincisi ise; yüz kısaltıcı bir suçtan hüküm giymemiş olmaktır. Gündeme getirilen yasa tasarısı ile aşağıdaki maddelerin eklenmesi de düşünülmektedir.

1.İlgili meslek alanlarında, uzman mühendisler veya uzman mimar denetiminde en az beş yıl çalışmak ve bunu belgelemek.

2.Uzman mühendis ve mimar sınavında başarılı olmak.

Tasarıda, sınav içeriği ile ilgili hiçbir bilgiye rastlanmamaktadır. Fakat ek bir madde ile sınav komisyonu aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır. "Sınav komisyonu 7 üyeden oluşur. Üyelerin 2'si Bağımsızlık ve İskan Bakanlığı'nı temsil eder. Diğer 3 üye Yüksek Öğretim Kurulu'nca (YÖK) teklif edilecek 5 aday arasından, diğer 2 üye ise TMMOB tarafından teklif edilecek 4 üye arasından bakan tarafından seçilir. Sınav komisyon üyelerine aday gösterileceklerin; uzman mühendis veya mimar unvanına sahip olmaları ve mesleğinde 15 yıl fiili olarak çalışmış veya öğretim üyeliği ve görevliliği yapmış olmaları gerekmektedir" çok basit bir hesapla sınav komisyonunun 7 üyesinden 5'i devlet kurumları tarafından atanmaktadır.

İMO r- tarafından hazırlanan broşürde de belirtildiği üzere İngiltere'de buna benzer bir yasa inşa-

at sektöründe uygulanmakta fakat çalışma süresi 2 yıllla sınırlı tutulmaktadır. Ancak gündemdeki yetkin mühendislik uygulamasında bu süre 5 yıl olarak öngörülmektedir. Bu maddeyle ilgili olarak, bu beş yıllık süreçte mühendislerin uzman mühendis olarak değil de, bir nevi stajyer mühendis olarak çalışacakları önemli bir noktadır. Kısaca, mühendisler 5 yıl süreyle projelerde imza yetkisine sahip olmadan çalışacaklar ve potansiyel bir ucuz işgücü kaynağı olarak emeklerinin bu süre içerisinde sömürülmesine yol açacaktır.

Bunlara ek olarak,tasarıda durumlarda uzmanlığın düşeceği de belirlenmiştir.

1.Belge sahibinin iş göremeyecek akli ve bedensel maluliyetinin bulunması ve yetkili kurumlarca verilecek raporla saptanması,

2.İlgili meslek odasından ihraç edilmesi,

3.Uygulamalarında ölüm ve yaralanmalara sebebiyet verecek kusur veya ihmal yaptığı için ceza davası zaman aşımı süresi içinde tespit edilmesi,

4.Yüz kısaltıcı bir suçtan hüküm giymesi.

Şu an kafalardaki diğer bir soru işareti de bu tasarının yasalaşıp yasalaşmadığı konusunda. Yetkin mühendislik tartışmalarının ilk olarak 1998'de başladığını biliyoruz. Bu tartışmalar sonucunda aynı yıl içinde İMO tarafından bir komisyon kuruldu. Bu komisyonun çalışmaları sonucunda 2000 yılında TMMOB Uzman Mühendis veya Uzman Mimar Belge Yönetmeliği Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdi. Aralık 2004'te TMMOB Meslek İçi Eğitim ve Belgelendirme Yönetmeliği, Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdi. 2005'te TMMOB'den bağılı odalara yazılar gönderilerek çalışma alanlarının belirlenmesine ve yetkin mühendislik çalışmalarının alt yapılarına başlanması gerektiği, çalışma alanlarını belirlemeyen odaların yerine TMMOB'nin bu çalışmayı yapacağı bildirildi. Yasa şu anda mecliste yasalaşma aşamasındadır.